

Sygnatura akt VI U 327/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Tomasz Korzeń

Protokolant st. sekr. sądowy Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 08 lipca 2016 roku

sprawy z odwołania **J. D.**

od decyzji z dnia 4 i 12 kwietnia 2016 roku znak (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o ustalenie braku podstaw do zwrotu świadczeń

I. zmienia zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 4 i 12 kwietnia 2016 roku znak (...) w ten sposób, że J. D. nie jest zobowiązany do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń określonych w tych decyzjach.

II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. na rzecz J. D. kwotę 400,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Tomasz Korzeń

VI U 327/16 UZASADNIENIE

Decyzjami z dn. 4.04.2016 roku i 12.04.2016 roku znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. dokonał rozliczenia renty J. D. z tytułu niezdolności do pracy w związku z osiągnięciem w 2013 i 2014 roku dochodem.

Ubezpieczony J. D. odwołał się od oby tych decyzji. Podał, że wyliczony przez ZUS dochód za 2013 rok w kwocie 48 162,40 zł jest nieprawdziwy, bowiem w tymże roku jego dochód wyniósł 19 200,00 zł brutto. Nie wiadomo skąd ZUS ustalił również kwotę 28 962,00 zł, jaką uzyskać miał skarżący z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Wskazał, iż nie płacił składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej albowiem będąc zatrudnionym na umowę o pracę zwolniony był z opłacania tychże składek. Wyliczony przez ZUS dochód za rok 2014 w kwocie 47 131,20 zł również jest nieprawdziwy albowiem w 2014 roku uzyskał on dochód z tytułu umowy o pracę w kwocie 20 160,00 zł. Organ rentowy dopuścił się naruszenia art. 114 ust. 1 i art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także naruszenia art. 64 § 4 K.p.a.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołań. Podał, że do rozliczenia przychodów ubezpieczonego przyjął wynagrodzenie przedstawione przez pracodawcę oraz podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia z tytułu prowadzenia przez skarżącego pozarolniczej działalności gospodarczej. Dochód uzyskany przez niego w 2013 i 2014 roku przekroczył kwotę graniczną ustaloną dla tego okresu: w 2013 roku o kwotę 17 501,20 zł; w 2014 roku o kwotę 15 308,40 zł. W 2013 roku kwota maksymalnego zmniejszenia wyniosła 6 547,20 zł, za w roku 2014 - 6 677,34 zł, i takie kwoty skarżący winien zwrócić organowi rentowemu.

Postanowieniem z dnia 8.07.2016 r. (k. 29) Sąd połączył do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy z odwołań obu spornych decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. D. urodził się (...).

W latach 2013 i 2014 uzyskiwał przychód z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej i z tytułu umowy o pracę oraz pobierał świadczenie rentowe z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Od 2.01.2013 roku ubezpieczony zgłoszony był tylko do ubezpieczenia zdrowotnego.

Decyzją o rozliczeniu renty z tytułu niezdolności do pracy z dnia 7.04.2014 roku organ rentowy dokonał rozliczenia świadczenia ubezpieczonego w związku z osiągniętym przychodem w roku 2013, ustalając łączny przychód osiągnięty przez niego w 2013 roku na kwotę 21 427,80 zł i wskazując, iż nie przekracza on niższej kwoty granicznej ustalonej dla tego okresu, tj. 30 661,20 zł. Po dokonaniu rozliczenia pozwany ustalił, że świadczenie było wypłacane w prawidłowej wysokości. Wydając tą decyzję organ rentowy dysponował potwierdzeniem pracodawcy ubezpieczonego – płatnika składek o osiągniętym przychodzie w roku 2013, z adnotacją: „zgodne z B6 2013 przychód 2 227,80 zł działalność gospodarcza.” Decyzją z dnia 6.10.2014 roku J. D. nabył prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, na stałe. Wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła 928,71 zł.

Decyzją z dnia 28.01.2015 roku o rozliczeniu renty, organ rentowy dokonał rozliczenia renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z przychodem osiągniętym przez ubezpieczonego w 2014 roku, ustalając, że przychód ten wyniósł łącznie 20 160,00 zł i nie przekroczył niższej kwoty granicznej przychodu (70% wynagrodzenia) ustalonej w 2014 roku, tj. kwoty 31 822,80 zł. Osiągnięty przychód nie uzasadnia zmniejszenia ani zawieszenia wypłaty renty. Wydając tą decyzję pozwany dysponował potwierdzeniem pracodawcy – płatnika składek o osiągniętym przychodzie w 2014 roku, z adnotacją: „przychód zgodny z (...).”

Decyzją z dnia 4.04.2016 roku, zmieniającą decyzję z dnia 7.04.2014 roku, pozwany dokonał ponownie rozliczenia renty J. D. w związku z osiągniętym przychodem w 2013 roku ustalając, iż przychód ten wyniósł 48 162,40 zł i przekracza niższą kwotę graniczną ustaloną dla tego okresu tj. 30 661,20 zł, łącznie o kwotę 17 501,20 zł. Pozwany zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 6 547,20 zł.

Decyzją z dnia 12.04.2016 roku, zmieniającą decyzję z dnia 28.01.2015 roku, organ rentowy dokonał ponownie rozliczenia renty ubezpieczonego w związku z osiągniętym przez niego przychodem w roku 2014, ustalając, iż wysokość przychodu wynosi 47 131,20 zł i przekracza niższą kwotę graniczną tj. 31 822,80 zł, łącznie o kwotę 15 308,40 zł. Pozwany zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w kwocie 6 677,34 zł.

bezporne

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonego okazały się zasadne.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była kwestia dopuszczalności i zasadności ponownego rozliczenia renty ubezpieczonego J. D. w związku z uzyskanym przez niego dochodem w roku 2013 i 2014 i związane z tym żądanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. w przedmiocie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń przez skarżącego. Odwołujący zarzucał naruszenie przez organ rentowy przepisów art. 114 ust. 1 i art. 124 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także naruszenia art. 64 § 4 K.p.a. Pozwany twierdził natomiast, iż art. 114 cytowanej ustawy nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie.

Art. 124 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2016.887, zwana dalej ustawą emerytalną), stanowi, że w sprawach o świadczenia określone w ustawie

stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej. Podstawa obowiązku zwrotu świadczeń w przypadku uzyskiwania dochodów są przepisy art. 103 – 106 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 ustawy prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103a-106.

Art. 104 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi zaś, że prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6. Ust. 1a stanowi, że dla emerytów i rencistów prowadzących pozarolniczą działalność za przychód, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych.

Ustawodawca w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej, upoważnił organ rentowy do ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Powołany przepis stanowi więc podstawę pozwalającą na zmianę prawomocnej decyzji tak w sytuacji, gdy ujawnią się nowe dowody uzyskane już po wydaniu takiej decyzji. Podkreślić przy tym trzeba, że organ rentowy nie posiada obecnie uprawnień do ponownego badania tych samych dowodów, na podstawie których wydał uprzednio decyzję, gdyż art. 114 ust. 1a ustawy emerytalnej z dniem 8.03.2012 roku stracił moc prawną, na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28.02.2012 roku, K5/11, (Dz. U. poz. 251). Przepis ten uznany został za sprzeczny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z uwagi na niezgodność z zasadą zaufania obywateli do państwa (art. 2 i 67 ust. 1 Konstytucji).

Skutkiem prawomocności decyzji organu rentowego jest niedopuszczalność ponownego ustalania przez ZUS prawa do świadczenia i jego wysokości - z urzędu lub na wniosek strony - chyba, że stosownie do przepisu art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do tego świadczenia lub jego wysokość (por. też wyrok SA w Gdańsku z dnia 18 stycznia 2013 roku, III AUa 1213/12, LEX nr 1286485). Nieprzedstawienie nowych dowodów lub nieuwjawnienie okoliczności, z których wynika, że wysokość świadczenia została zawyżona nie daje podstaw do „wznowienia postępowania” (ponownego ustalenia wysokości świadczenia) w trybie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (por. wyrok SA w Gdańsku z 16 października 2013 roku, III AUa 214/13, LEX nr 1403671).

Skoro zatem cytowany przepis pozwala organowi rentowemu na dokonanie ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości po spełnieniu określonych przesłanek, to w ocenie Sądu i wbrew stanowisku pozwanego, znajduje on zastosowanie również w niniejszej sprawie tj. w zakresie zwrotu świadczeń w związku z rozliczeniem z uzyskiwanych przez ubezpieczonego przychodów w latach 2013 – 2014. Przepis ten dotyczy bowiem w istocie wysokości świadczeń z ubezpieczeń społecznych jakie otrzymywać będzie skarżący.

W świetle powyższego wskazać należy, iż organ rentowy niewątpliwie posiadał informacje o prowadzonej przez skarżącego działalności gospodarczej w spornym okresie, o czym świadczą adnotacje dokonywane przez pozwanego na dokumentach zgromadzonych w aktach pozwanego. Wydając decyzje z dnia 7.04.2014 roku i z dnia 28.01.2015 roku pozwany dysponował potwierdzeniami o osiągniętych w latach 2013 – 2014 przychodach skarżącego ustalając wówczas, iż przychody te nie przekraczały niższej kwoty granicznej i nie uzasadniały zmniejszenia ani zawieszenia wypłaty świadczenia. Organ rentowy miał również wiedzę, iż J. D. od dnia 2.01.2013 roku zgłoszony jest wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego.

Analiza przedmiotowej sprawy prowadzi do wniosku, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał ponownie rozliczenia wypłacanej ubezpieczonemu renty, mimo iż nie ujawniły się żadne nowe okoliczności czy też dowody, który uprawniałyby organ rentowy do zmiany uprzednio wydanych decyzji w tym zakresie.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego, których strony nie kwestionowały. Sąd nadał im tym samym przymiot wiarygodności.

Mając na uwadze wskazane okoliczności Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. zmienił zaskarżone decyzje uznając, iż ubezpieczony nie ma obowiązku zwrotu nienależnie pobranych świadczeń.

Na podstawie art. 98 § K.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804) Sąd w punkcie II wyroku zasądził od pozwanego na rzecz odwołujących kwotę 400,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. W sprawie sąd rozpoznał dwa odwołania od spornych decyzji organu rentowego, połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia na mocy postanowienia z dnia 8.07.2016 r. W sytuacji połączenia kilku spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia orzeczenie kończące to postępowanie zawiera rozstrzygnięcia dotyczące każdej sprawy z osobna. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa Sądu Najwyższego, połączenie spraw do jednoczesnego rozpoznania w trybie art. 219 K.p.c. ma jedynie techniczny charakter, nie oznacza powstania jednej nowej sprawy, a każda z połączonych spraw zachowuje samodzielność, wymagającą odrębnego rozstrzygnięcia. Wprawdzie Sąd wydaje jedno orzeczenie, ale zawierające rozstrzygnięcia co do każdej z połączonych spraw z osobna, a zamieszczenie rozstrzygnięć w jednym orzeczeniu nie niweczy samodzielności połączonych spraw (zob. między innymi orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 22 września 1967 r. I CR 158/67, OSNC 1968/6/105 i postanowienia Sądu Najwyższego z: 15 kwietnia 1997 r. I CKN 154/97 LEX nr 153214; 13 grudnia 1996 r. I PKN 43/96; 31 maja 2006 r. IV CZ 41/06; 6 października 2006 r. V CSK 206/06; 15 listopada 2007 r., II CSK 418/07 i I CSK 313/07- nie publ.). Do oceny wysokości wynagrodzenia pełnomocnika ubezpieczonego w kontekście przyczynienia się do rozstrzygnięcia i wyjaśnienia sprawy, stopnia jej skomplikowania i niskiego – w sprawie VI U 328/16 – nakładu pracy pełnomocnika, Sąd zasądził łącznie kwotę 400,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Tomasz Korzeń